Motion

1978/79:2282

av Anna Lisa Lewén-Eliasson m. fl.

med anledning av propositionen 1978/79:113 om riktlinjer för u-landsinformation och biståndets organisation m. m.

Målen för u-landsinformation

För att så många som möjligt skall engageras för det svenska utvecklingssamarbetet med u-länderna är det viktigt att sprida kunskap om och bilda opinion kring internationella frågor. Utan kunskap är det mycket svårt för människor att förstå de förhållanden som flertalet människor lever under i u-länderna.

Målet för den statligt finansierade u-landsinformationen måste därför vara att förmedla kunskap om sociala och politiska förhållanden i u-länderna för att därigenom öka förståelsen och vidga engagemanget för den statliga biståndsverksamheten. Därutöver anser vi att u-landsinformationen måste belysa beroendeförhållandet mellan i-länder och u-länder och i det sammanhanget öka kunskaperna om Sveriges ekonomiska relationer i ett vidare perspektiv. Vi anser därför att det är viktigt att u-landsinformationen, utöver att beskriva förhållandena i u-länderna, ger insikt om hur de internationella orättvisorna har uppkommit och hur dessa kan motverkas. Några av remissorganen, bl. a. LO, har understrukit att informationsverksamheten måste ha ett sålunda vidgat mål.

Det generella bidragssystemets vidare utveckling

I propositionen föreslås en utvidgning av kretsen av organisationer som skall få generella anslag till sin informationsverksamhet enligt de principer som nu gäller för löntagarorganisationer och studieförbund. Enligt vår mening måste man iaktta stor försiktighet närdet gäller att vidga den kretsen. Det viktigaste skälet till den hittillsvarande avgränsningen är att studieförbunden, de till studieförbunden anslutna organisationerna samt fackföreningsrörelsen tillsammans representerar de viktiga kanalerna för information och opinionsbildning. De når genom sina breda kontaktytor ut till praktiskt taget alla medborgargrupper och kan förmedla information om och åsikter i viktiga samhällsfrågor.

Vi kan finna det motiverat att generella bidrag anslås till SCC (Swedish Cooperative Center) för information om den omfattande och betydelsefulla verksamhet som SCC bedriver. Anslaget bör utgå till stiftelsen som sådan och inte till de huvudorganisationer som står bakom SCC. Likaledes finner vi det

befogat att en kristen samarbetsorganisation med inriktning på u-landsfrågor ingår i den utökade kretsen. SUL bör för sin verksamhet i enlighet med vad som föreslås i propositionen erhålla ett årligt anslag som garanterar planeringstrygghet.

Utöver till dessa organisationer föreslår man i propositionen att generella bidrag skall utgå till LRF, SFR och SHIO. Vi kan inte dela uppfattningen att dessa organisationer skall inkluderas i kretsen av organisationer som erhåller generella bidrag. Vi anser inte att dessa organisationer kan betecknas som med löntagarorganisationer jämförbara fackliga organisationer. LRF står som en av huvudorganisationerna bakom SCC och får därför genom sitt engagemang i SCC del av de generella bidragen. De två andra organisationerna kan få anslag till u-landsinformation genom SIDA:s anslag till övriga organisationer. Skulle de inkluderas bland de organisationer som får generella anslag, är det mycket svårt att göra gränsdragningar till andra organisationer, som t. ex. de politiska partierna, deras kvinno- och ungdomförbund, Luther-hjälpen, Röda korset och handikapporganisationerna.

I propositionen konstateras att ett flertal remissorgan avvisar utredningsmajoritetens förslag att ta med LRF, SFR och SHIO bland de organisationer som skall få del av de generella bidragen. Icke desto mindre föreslås i propositionen att dessa organisationer skall ingå bland dem som får generella bidrag.

SIDA:s egen informationsverksamhet

SIDA och folkrörelserna har olika roller i u-landsinformationsarbetet. Folkrörelsernas uppgift är att bredda u-landsengagemanget bland sina medlemmar. De utgår därvid från sina bärande idéer. SIDA:s uppgift är att nå allmänheten med information om det svenska biståndet och stimulera debatten om u-landsfrågor. Vi anser att ett väl utvecklat samarbete med skolor och massmedia är avgörande därvid.

Biståndets organisation

Med tillfredsställelse hälsar vi propositionens förslag att förstärka länderbyråns kapacitet på SIDA. Vi menar att det är nödvändigt för att biståndsarbetet skall kunna beredas och genomföras på ett effektivt sätt.

Biståndspolitiska utredningen hade i enlighet med de tilläggsdirektiv som utredningen fick den 12 maj 1977 inte haft sig förelagt att utreda hur statliga organ som handlägger olika delar av Sveriges u-landspolitiska engagemang skall samordnas. Detta har lett till att det inte finns någon övergripande genomgång av hur denna samordning skall ske. Med all rätt beklagas detta faktum av flera remissorgan. Vi menar att det är nödvändigt att göra en sådan översyn för att på ett effektivt och ändamålsenligt sätt samordna och organisera det totala svenska u-landssamarbetet. Detta är viktigt för att ge en

helhetsbild av det svenska samarbetet med u-länderna.

För att öka samordningen har regeringen tillsatt en interdepartemental u-landspolitisk samrådsgrupp. I propositionen föreslås att SIDA skall ingå i den gruppen. Vi menar att denna grupp skall spela en stor roll för samordningen mellan de departement som har olika relationer till u-länderna. Däremot anser vi att SIDA inte skall ingå i gruppen. Om SIDA ingår i en sådan grupp, menar vi att detta skulle strida mot de principer som ligger bakom rollfördelningen mellan regeringens kansli och verken.

I propositionen tar man också upp SIDA:s roll i fråga om det multilaterala utvecklingssamarbetet, och därvid anförs att det inte finns anledning till någon omprövning av den nuvarande arbetsfördelningen mellan utrikesdepartementet och SIDA. Vi delar den uppfattning som framförs i propositionen, nämligen att SIDA:s utredningskapacitet skall utnyttjas för att bereda Sveriges agerande i de internationella organisationerna. Likaså bör SIDA:s sakkunskap kunna tas i anspråk för det internationella förhandlingsarbetet. Vi vill dock i detta sammanhang framhålla att det internationella förhandlingsarbetet är en del av vårt lands utrikespolitik, som riksdag och regering bär ansvaret för. SIDA:s uppgift i detta sammanhang bör därför begränsas till att ställa sin kunskap och sina erfarenheter till regeringens förfogande.

Hemställan

Med hänvisning till det anförda hemställs

1. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad som i motionen anförs angående målen för u-landsinformationen,
2. att riksdagen avslår förslaget att utvidga systemet med generella bidrag till u-landsinformation till att gälla LRF, SFR och SHIO,
3. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad som i motionen anförs om behovet av en översyn av arbetsfördelningen och samordningen mellan de i u-landssamarbetet medverkande statliga organen.

Stockholm den 26 mars 1979

ANNA LISA LEWÉN-ELIASSON (s)

ERIK ADAMSSON (s)
KURT HUGOSSON (s)

STURE PALM (s)
KNUT JOHANSSON (s)

OLLE GÖRANSSON (s)
STEN ANDERSSON (s)

MATS HELLSTRÖM (s)
CARL LIDBOM (s)

STURE ERICSON (s)
BENGT SILFVERSTRAND (s)

G. SIGURDSEN (s)
AXEL ANDERSSON (s)

JAN BERGQVIST (s)